

เอเชียโทเปีย ครั้งที่ 2 / 2542

คำนำ

ในขณะที่พวกเรากำลังเตรียมงานมหกรรมศิลป์นี้ สิ่งสะท้อนใจเกิดขึ้นหลายครั้ง
ที่เห็นจะบาดลึกเข้ากลางใจเรา ก็เห็นจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากที่เรา่วมเฝ้าดูและแสดง
คามยินดีกับการลงคะแนนเพื่ออิสระภาพของชาวติมอร์ตะวันออก
แม้ว่าเราจะได้รับการเตือนล่วงหน้าแล้วว่าสถานการณ์ร้ายคงจะเกิดขึ้น แต่เมื่อมันเกิดขึ้นจริง
ๆเราก็พบว่า มันโหดร้ายเกินกว่าที่ใจของเราที่เตรียมไว้จะรับได้
ระหว่างที่สถานะการณ์ในติมอร์ตะวันออกมีแต่เรื่องเลวร้าย
สารเคมีระเบิดที่โรงงานลำใยแห่งที่เชียงใหม่ ทำลายบ้านไป 600 หลังคา หรือ 2 หมู่บ้าน
และอีกหลายชีวิต จากนั้นมาอีกไม่กี่วัน แผ่นดินไหวที่ไต้หวัน
คร่าชีวิตและก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตใหญ่หลวงครั้งหนึ่งในเอเชีย...
การทำลายล้างยังไม่จบสิ้น, ในเดือนตุลาคม
เกิดการกวาดล้างกดดันผู้อพยพลี้ภัยสงครามชาวพม่าครั้งใหญ่ในประเทศไทย
หลังจากการที่นักศึกษาพม่า 5 คนบุกยึดสถานทูตพม่าในกรุงเทพฯไว้ 26 ชั่วโมง
และต่อมาการก่อรัฐประหารของกองทัพในปากีสถาน... เรากำลังเดินทางไปสู่วันสุดท้ายของปี
1999

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในภูมิภาคของเรา
ที่คุกคามมานานตลอดครึ่งหลังของศตวรรษที่กำลังจากหน้ามือไป
ทำให้เราเห็นถึงการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของชาวเอเชียยังจะต้องดำเนินต่อไป
ข้อเท็จจริงนี้ทำให้เราเห็นชัดขึ้นว่า ประเด็นเสรีภาพและประชาธิปไตย
ยังคงเป็นเนื้อหาสำคัญที่ชาวเอเชียอย่างเราจะต้องเผชิญกันต่อไป

← ในฐานะศิลปิน

พวกเราเองก็ยังคงต่อสู้เพื่อการยอมรับให้มีเสรีภาพของการแสดงออกในสังคมของเรา
ให้มากที่สุดเท่าที่ประชาธิปไตยสามารถจะปลงเสียงให้ดังได้...
นี่อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่จุดประกายคำว่า เอเชียโทเปีย ให้กับเรา

... ในมหกรรมเอเชียโทเปีย 2/1999 นี้ ศิลปินที่มาแสดงเป็นหน้าใหม่สำหรับผู้ชมในกรุงเทพฯ
แต่ศิลปินทุกคน
ล้วนแต่ได้มาจากการแนะนำต่อกันมาในเครือข่ายของศิลปินแสดงสดในภูมิภาคของเราทั้งสิ้น
อาจจะมีความคนที่ผมได้พบในมหกรรมศิลป์ที่อื่นมาก่อน
นี่เป็นประเพณีแนะนำเพื่อนให้รู้จักเพื่อนที่สืบทอดกันมายาวนาน เรามีศิลปินที่เข้าร่วม 32 คน
ในปรนี้ จาก เกาหลี ญี่ปุ่น เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เมียนมาร์ บังคลาเทศ

และประเทศไทย นอกจากนั้นก็ยังมีศิลปินจาก ออสเตรเลีย, อังกฤษ และเยอรมัน
ที่เป็นเพื่อนกับเอเชียมายาวนาน การมีเพื่อนจากต่างภูมิภาค เป็นเรื่องดี
เป็นความรักและอบอุ่นที่มีต่อกัน ซึ่งจะทำให้หมกรรมศิลปะของเรามีความหลากหลายมากขึ้น
นอกจากนี้แล้วยังมีเพื่อนจากหลายประเทศมาตั้งเขตการกัมหมกรรมของเขา
ซึ่งเขามองเป็นอย่างยิ่งว่า จะช่วยให้เอเชียไทยเอี่ยมมีอนาคตที่สดใสมากขึ้น

ผลงานในเอเชียโทเปียครั้งที่สองนี้ ไม่ได้มีแต่เพียงแ่งงานแสดงบนเวทีเท่านั้น
แต่จะประกอบไปด้วยงาน มัลติมีเดีย และการแสดงปฏิสัมพันธ์ที่น่าสนใจหลายรูปแบบ
ทั้งนี้เพราะศิลปะแสดงมีหลายแบบหลายอย่าง
และศิลปินเองก็ชอบที่จะค้นหาและทดลองทำอะไรที่แปลกใหม่ออกไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม
ความจริงข้อนี้ก็ยิ่งทำให้เราพบว่าไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ การที่จะบอกว่าศิลปะแสดงคืออะไร
แม้ว่าจะมีศิลปินจำนวนมากที่แสดงได้อย่างชัดเจน โดยใช้ร่างกายและการเคลื่อนไหว
แต่ก็มีศิลปินจำนวนไม่น้อยที่สนใจจะใช้ อุปกรณ์ด้านไฟฟ้า เสียง แสง วัสดุต่าง ๆ
นำมาประกอบในกระบวนการทำงานของเขา

ในขณะที่เดียวกันผู้ชมจำนวนมากก็ตั้งความหวังว่าจะเห็นศิลปินแสดงอยู่เบื้องหน้า
แต่ก็มีศิลปินบางคนที่ชอบทำอะไรในที่ ๆ คนอื่นไม่รู้ไม่เห็น
แต่จะขอให้ผู้ชมได้ดูแค่ภาพบันทึกเท่านั้นเอง ศิลปินบางคนใช้ภาษา คำพูด การเปล่งเสียง
หรือตัวหนังสือ ประหนึ่งว่าเป็นกวี หรือนักเล่านิทาน
บางคนก็ใช้วิธีบรรยายเกี่ยวกับความคิดของเขา ในหมกรรมครั้งนี้เราจะพบว่า
ความหมายของศิลปะแสดง ไม่มีอะไรที่แน่นอน และนี่เองที่เป็นเสน่ห์ของศิลปะแสดง

การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต อี-เมลล์ ไม่ว่าใครจะเรียกมันว่าอะไร
ศิลปินไทยชื่อประพนธ์ คำจิม จะใช้เทคโนโลยีการสื่อสารชนิดนี้ ขยายขอบเขตของเอเชียโทเปีย
ไปสู่พื้นที่ของเวลาทั้งโลก ผมอยากจะขอเชิญชวนทุกท่านที่อยู่ในสวนสราญรมณ์เสาร์ที่ 20
และอาทิตย์ที่ 21 ของเดือนพฤศจิกายน นี้เข้าร่วมงาน "เน็ตโทเปีย" ของคุณประพนธ์
เพื่อเข้าสู่ประสบการณ์ของศิลปะในพื้นที่ของเวลา ที่จะทำให้เราพบว่า
ยิ่งนับวันเราก็ยิ่งจะทำลายข้อจำกัดของการสร้างจินตนาการของเราได้มากขึ้น

แต่รูปแบบการแสดงที่ถือว่าเป็นแบบแผนคลาสสิก ที่ผู้ชมและผู้แสดง อยู่ในพื้นที่เดียวกัน
บางคนเรียกว่าประจันหน้ากัน ซึ่งออกจะฟังดูคุ้นไปหน่อย
แต่ก็ยังเป็นวิธีการนำเสนอที่เรียกร้องความสนใจได้ดี และศิลปินจำนวนมากก็ชอบทำงานวิธีนี้
สภาพของการทำงานเวทีเช่นนี้ เป็นการร่วมกันเข้าสู่สถานะการกัมหมกรรมเดียวกัน ของ - ผู้แสดง-ผู้ชม -

ที่ต่างแสดงด้วยตัวเองในช่วงเวลาที่อยู่ร่วมกัน

ผมหวังว่าทุกท่านจะได้รับการต้อนรับที่ดี จากเรา
และขอขอบคุณอย่างสุดซึ้งที่มาเป็นส่วนหนึ่งของศิลปสาธารณะเอเชียโตเปียม

จุมพล อภิสุข
ศูนย์บ้านตึก
นนทบุรี / พ.ย. 2542